

Den 8. august 2002 afgav jeg en opfølgingsrapport om min inspektion den 10. august 2001 af Arresthuset i Tórshavn. I rapporten bad jeg om Direktoratet for Kriminalforsorgens bemærkninger vedrørende et enkelt punkt og meddelte at jeg afventede orientering vedrørende nogle andre punkter.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 28. august 2002 med bilag fra Arresthuset i Tórshavn og en udtalelse af 23. september 2002 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 2.3.2. Fritidsfaciliteter

Jeg anmodede i den endelige rapport om nærmere oplysning om planerne for kondirummet (ombygning af vindue og etablering af ventilation).

Arresthuset oplyste at ombygning af vindue og installering af ventilation i kondirummet er en del af det projekt som omfatter udbygning af gårdtursarealet og tilbygning af værksted samt udskiftning af vinduesparti på 1. sal (gang i gammel arrest).

Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyste i sin tidligere udtalelse at det var besluttet at kriminalforsorgen i 2002 med henblik på at overholde de økonomiske rammer i den politiske flerårsaftale skulle udvise tilbageholdenhed på vedligeholdelsesområdet. Der var oprindeligt afsat ca. 70 mio. kr. til øget vedligeholdelse. Direktoratet redegjorde nærmere for baggrunden herfor. Direktoratet oplyste at de økonomiske muligheder i relation til situationen i Arresthuset i Tórshavn som følge af det anførte i øjeblikket var uafklarede, og direktoratets behandling af de spørgsmål som jeg havde stillet vedrørende vedligeholdelse og renovering mv., afventede dels en afklaring af konse-

kvenserne af finansloven for 2002, dels en afklaring af de økonomiske konsekvenser vedrørende de af Folketinget vedtagne strafskærper mv.

I brev af 2. juli 2002 meddelte direktoratet mig at direktoratet efter en samlet gennemgang af den økonomiske situation ikke havde mulighed for at iværksætte en række nærmere angivne anlægs- og vedligeholdelsesprojekter i finansåret 2002. Det gjaldt bl.a. fritidsfaciliteterne i Arresthuset i Tórshavn.

Jeg meddelte i opfølgingsrapporten at jeg overvejede hvad det oplyste bør give anledning til.

Ombudsmanden har efterfølgende i en sag som han har rejst af egen drift (j.nr. 2002-2613-983), fremsat bemærkninger til det forhold at nærmere angivne anlægs- eller vedligeholdelsesarbejder i forskellige arresthuse, herunder i Arresthuset i Tórshavn, er udskudt. Om Arresthuset i Tórshavn har ombudsmanden (i brev af 19. august 2002) anført følgende:

”Som det fremgår af formuleringerne, er der tale om at Folketingets Ombudsmand har ønsket at følge med i de planlagte forbedringer (hvilket som nævnt ikke er ensbetydende med at der ikke ville have været udtalt en kritik og fremkommet en henstilling hvis sådanne planer ikke havde foreligget).

Med den bemærkning og idet jeg henviser til at forholdene blev rejst i inspektionsrapport af 19. marts 2002, foretager jeg ikke på nuværende tidspunkt noget i anledning af at projekterne er udskudt til stillingtagen på grundlag af midler for 2003.”

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i brev af 7. oktober 2002 oplyst at jeg inden den 1. maj 2003 vil blive orienteret om muligheden for at dette projekt og de projekter der er omfattet af det næste punkt, bliver gennemført i 2003. I brev af 9. oktober 2002 til direktoratet har jeg noteret mig dette.

Jeg afventer således svar i ovennævnte sag og foretager mig herefter ikke mere vedrørende spørgsmålet i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Tórshavn.

Ad pkt. 2.3.3., 2.3.4., 2.3.5., 2.3.7., 2.3.8. og 3.1. Skolestue og bibliotek/samtalerum, værksted, toilet og bad, gårdtursarealer, lægerum og arbejde

Jeg anmodede i den endelige rapport om oplysning om arresthusets overvejelser om flytning af biblioteket og indretning af rummet til kombineret læge- og samtaleværelse, om det endelige projekt vedrørende indretningen af værkstedsfaciliteter, herunder om hvor mange indsatte der vil kunne beskæftiges i værkstedet, om hvorvidt der vil blive etableret et toilet i forbindelse med indretningen af værkstedsfaciliteterne mv., om indholdet af projektet vedrørende ombygning af gårdtursarealet, om hvorvidt det havde været undersøgt om det tidligere lægeværelse (i tilknytning til detentionslokalerne) hører til arresthuset eller til politistationen, og i givet fald om resultatet af undersøgelsen. Jeg bad tillige om en udtalelse i anledning af arresthusets ønske om igen at kunne anvende det tidligere lægeværelse til dette formål, såfremt der ikke sker flytning af biblioteket og indretning af dette lokale til læge- og samtaleværelse, og om oplysning om det arbejde som de indsatte vil kunne udføre på værkstedet når dette er etableret.

Direktoratet henviste for alle disse spørgsmåls vedkommende i sin tidligere udtalelse til det anførte under pkt. 2.3.2. De indgår således i byggeprojektet.

Jeg henviser (fortsat) til det som jeg har anført ovenfor under pkt. 2.3.2.

Ad pkt. 6.1. Forplejning

Jeg meddelte i opfølgingsrapporten at jeg afventede den næste orientering fra direktoratet når der forelå nyt om muligheden for at overgå til selvforplejning.

Arresthuset har i sin udtalelse af 28. august 2002 oplyst at der ikke er nyt i forhold til det tidligere oplyste om alderdomshjemmets mulighed for at levere dybfrostmad til isolerede og andre der ikke vil være i stand til at tage del i en selvforplejningsordning.

Direktoratet har i sin udtalelse af 23. september 2002 henholdt sig til arresthusets udtalelse. Direktoratet har videre anført følgende:

”Der leveres i dag fuldkost fra hospitalet som en samlet pakkeløsning. Arresthuset ønsker, såfremt man skal overgå til selvforplejning at have en samlet løsning, der omfatter alle dagens måltider. Direktoratet har den 18. september 2002 telefonisk drøftet muligheden for en delvis selvforplejningsordning, der i første omfang kunne omfatte morgenmad og måske den kolde mad. Arresthuset vil nu overveje denne mulighed. Man er umiddelbart af den overbevisning, at man for et forholdsvist beskedent beløb vil kunne indkøbe det fornødne inventar til en sådan ordning.

Såfremt en sådan midlertidig løsning vælges, vil direktoratet gå i nøjere drøftelse med arresthuset om størrelsen af det kostbeløb, der skal udbetales til de indsatte.”

Jeg har noteret mig det oplyste og beder fortsat om at blive holdt underrettet om hvad der sker vedrørende spørgsmålet om indførelse af (delvis) selvforplejning.

I anledning af oplysning om at de indsatte mundtligt i forbindelse med udgang opfordres af personalet til så vidt muligt at medbringe penge til indkøb af varer i stedet for at medbringe varer der ofte kan være vanskelige at visitere, udtalte jeg at det umiddelbart var min opfattelse at bemyndigelsen i genstandsbekendtgørelsens § 3 hvorefter institutionens leder fastsætter nærmere regler om udlevering af de indsattes egne genstande, skal benyttes til skriftligt at fastsætte generelle bestemmelser. Jeg anmodede om direktoratets bemærkninger hertil.

Direktoratet har i den anledning udtalt følgende:

”Direktoratet finder, at det i husordenen for arresthuset bør anføres, at de indsatte så vidt muligt bør medbringe penge til indkøb af varer i stedet for at medbringe varer. Dette for at sikre sig, at der ikke opstår usikkerhed om, hvorvidt de indsatte er bekendt med reglen. Der henvises i øvrigt til det under pkt. 6.6. anførte om husordenens hjemmelsmæssige grundlag.

Direktoratet har d.d. meddelt arresthuset dette.”

Jeg tager det oplyste til efterretning og går ud fra at arresthusets husorden vil få en indføjelse som anført af direktoratet. Jeg beder om en kopi af husordenen når indføjelsen er sket.

Ad pkt. 6.6. De indsattes kontakt med omverdenen, herunder besøg og telefonsamtaler

Jeg meddelte at jeg afventede orientering om de drøftelser vedrørende fastsættelse mv. af lokale regler (bl.a. om adgangen til at telefonere), jf. bemyndigelsesbestemmelserne i straffuldbyrdelsesreglerne, som efter planen skulle finde sted i eftersommeren 2002 i forbindelse med direktoratets orientering om de nye regler i straffuldbyrdelsesloven.

Direktoratet har oplyst at direktoratet den 29. august 2002 har haft et møde med arrestforvareren om anvendelsen af straffuldbyrdelseslovens regler på Færøerne. Direktoratet har videre anført følgende:

”Straffuldbyrdelsesloven er ikke sat i kraft på Færøerne, og som følge heraf er den og de administrative regler, der er udstedt i medfør heraf, ikke gældende på Færøerne. Der var derfor enighed om, at lokale regler i arresthuset ikke skal udstedes med hjemmel i straffuldbyrdelsesreglerne.

Arrestforvareren præciserede i øvrigt på mødet, at når han i forbindelse med inspektionen havde nævnt, at arresthuset i videst muligt omfang anvender de nye straffuldbyrdelsesregler, lå der heri, at arresthuset hjemmelsmæssigt altid henviser til de gældende regler på Færøerne, men at man regimemæssigt i henseende til de indsattes rettigheder og pligter under opholdet i institutionen i videst muligt omfang søger at tilpasse praksis efter de nye straffuldbyrdelsesregler i den udstrækning, de er mere fordelagtige for de indsatte.

Arresthuset har i udtalelse af 28. august 2002 oplyst, at arresthuset har ændret praksis vedrørende indsattes adgang til telefon, således at ordningen er i overensstemmelse med straffuldbyrdelsesloven. Arresthuset har videre oplyst, at det fremgår af husordenen, at de indsatte har adgang til kontrolleret opringning uden gebyr.

Det fremgår af en dansk oversættelse af husordenen, at de indsatte har ’begrænset aflyttet adgang ... til telefon.’

Direktoratet finder, at det i husordenen for arresthuset bør præciseres, i hvilket omfang reglen gælder for varetægtsarrestanter.

Direktoratet har d.d. meddelt arresthuset dette.”

Jeg er enig i at de regler som arresthuset udfærdiger (vedrørende afsonere), og de konkrete afgørelser som arresthuset træffer, ikke har deres hjemmelsmæssige grundlag i straffuldbyrdelsesloven og de administrative bestemmelser som direktoratet har udfærdiget i medfør heraf, idet straffuldbyrdelsesloven (endnu) ikke er sat i kraft på Færøerne. For så vidt angår min henvisning til straffuldbyrdelsesloven og de administrative regler i den endelige rapport, bemærker jeg at det skyldes at arresthuset (også) i forbindelse med min inspektion havde oplyst at arresthuset i videst muligt omfang følger disse bestemmelser (jf. den endelige rapport s. 5). For så vidt angår adgangen til at telefonere, bad jeg om oplysninger om eventuelle lokale regler herom, jf. telefonbekendtgørelsens § 4, stk. 2, ”[u]anset” at straffuldbyrdelsesloven (og dermed heller ikke de administrative regler der er udstedt i medfør heraf) ikke gjaldt, jf. s. 43-44. Rettelig burde jeg have henvist til princippet i nævnte bestemmelse i telefonbekendtgørelsen (og princippet i de øvrige bestemmelser som jeg har henvist til). Selv om straffuldbyrdelsesloven ikke gælder på Færøerne, går jeg ud fra at de regler som arresthuset fastsætter med hjemmel i de retsregler der gælder på Færøerne, f.eks. om adgangen til at telefonere, ligesom arresthusets praksis, i videst muligt omfang svarer til straffuldbyrdelsesreglerne.

Jeg har noteret mig at arresthuset har ændret praksis med hensyn til afsoneres adgang til at telefonere så ordningen er i overensstemmelse med straffuldbyrdelsesloven, og at arresthuset har oplysning om denne adgang i husordenen. Jeg har tillige noteret mig at direktoratet har meddelt arresthuset at det i husordenen bør præciseres i hvilket omfang reglen gælder for varetægtsarrestanter. Jeg går ud fra at der i overensstemmelse hermed vil ske en tilføjelse i husordenen og henviser til min anmodning under pkt. 6.1. om en kopi af husordenen når den er ændret.

Ad pkt. 6.7. Talsmandsordning

Også for så vidt angår mit spørgsmål i den endelige rapport om udfærdigelse af regler om de indsatte medindflydelse (jf. princippet i talsmandsbekendtgørelsens § 8) henviste direktoratet i sin tidligere udtalelse til de drøftelser vedrørende fastsættelse mv. af lokale regler som efter planen skulle finde sted i eftersommeren 2002, og jeg meddelte at jeg afventede orientering om disse drøftelser.

Direktoratet har henvist til det under pkt. 6.6. anførte og bemærket at en eventuel talsmandsordning i arresthuset således ikke skal etableres med hjemmel i straffuldbyrdelsesloven. Direktoratet har herefter anført følgende:

”Efter cirkulæret af 15. marts 1978 om organisatoriske former for drøftelser med indsatte, som fortsat er gældende for arresthuset, påhviler det efter § 2 enhver institution, hvor de indsatte i almindelighed er anbragt i fællesskab, at fastlægge sådanne organisatoriske rammer som under hensyn til institutionens struktur og størrelse samt klientellets sammensætning må anses for egnede til drøftelse med de indsatte eller repræsentanter for disse. I institutioner, hvor fællesskab kun i begrænset omfang er gennemført, skal der efter § 3 lejlighedsvis afholdes møde med grupper af de indsatte, der har adgang til fællesskab.

Det er oplyst fra arresthusets side, at der i praksis er etableret en form for talsmandsordning, men at der ikke er fastsat nærmere regler herfor. Ordningen fungerer på den måde, at arresthuset udpeger et antal indsatte med længere opholdstid som mulige emner til gangsmanshvervet, som så tillige indebærer talsmandshvervet. De indsatte vælger så en talsmand/gangmand blandt de udpegede.

Når arresthuset har valgt at have en talsmandsordning, uanset at arresthuset ikke er forpligtet hertil efter reglerne, bør en sådan ordning efter direktoratets opfattelse være således, at de indsatte kan vælge en talsmand blandt alle de indsatte, der har adgang til fællesskab, og ikke kun blandt en gruppe indsatte udvalgt af arresthuset. Endvidere bør talsmandshvervet efter direktoratets opfattelse ikke være knyttet sammen med, at den indsatte har en bestemt form for beskæftigelse.

Direktoratet har tilkendegivet dette over for arresthuset.

Direktoratet har endvidere anmodet arresthuset om at sørge for, at de indsatte via den lokale husorden, opslag eller lignende orienteres om, hvorledes de organisatoriske former for drøftelser med de indsatte administreres i arresthuset.”

Jeg er enig i direktoratets betragtninger og tager til efterretning at direktoratet har bedt arresthuset om at sørge for at de indsatte orienteres om hvordan de organisatoriske former for drøftel-

ser med de indsatte administreres i arresthuset. Hvis arresthuset vælger ikke at orientere om ordningen med organisatoriske former for drøftelser med de indsatte i husordenen, men ved opslag eller lignende, beder jeg arresthuset om at sende mig en kopi af denne orientering.

Ad pkt. 6.12. El-artikler

Også for så vidt angår mit spørgsmål i den endelige rapport om udfærdigelse af regler om udlevering af indsattes egne genstande (jf. princippet i genstandsbekendtgørelsens § 3) henviste direktoratet i sin tidligere udtalelse til de drøftelser vedrørende fastsættelse mv. af lokale regler som efter planen skulle finde sted i eftersommeren 2002, og jeg meddelte at jeg afventede orientering om disse drøftelser.

Direktoratet har henvist til det under pkt. 6.6. anførte og har herefter bemærket følgende:

”Arresthuset har i udtalelse af 28. august 2002 henvist til arresthusets tidligere udtalelse af 22. april 2002 og har oplyst, at arresthuset ingen grund ser til at ændre praksis vedrørende fastsættelse af regler om udlevering af indsattes egne genstande.

Arresthuset har derudover blandt andet oplyst, at arresthuset mener, at det må være en fordel for de indsatte at vide, hvad de ikke må medbringe og derved ikke afvise muligheden for andre genstande, men i stedet anmode de pågældende om at rette henvendelse til arresthuset herom.

Direktoratet kan henholde sig til det af arresthuset anførte. Direktoratet har dog henstillet til arresthuset, at der i husordenen indsættes et afsnit, hvoraf det fremgår, at spørgsmålet om udlevering af effekter er nærmere reguleret i cirkulære om de indsattes adgang til udlevering af egne effekter mv. og anvendelse af penge.

Direktoratet har d.d. meddelt arresthuset dette.”

Jeg har noteret mig direktoratets henstilling og henviser til min tidligere anmodning om en kopi af husordenen når den er ændret i overensstemmelse med direktoratets tilkendegivelser.

Pkt. 8. Opfølgning

Jeg afventer underretning om hvad der videre sker vedrørende spørgsmålet om indførelse af (delvis) selvforplejning, jf. pkt. 6.1., og kopi af husordenen når den er ændret i overensstemmelse med direktoratets tilkendegivelser under pkt. 6.1., 6.6. og 6.7., for så vidt angår pkt. 6.7. dog eventuel anden orientering.

Pkt. 9. Underretning

Denne rapport sendes til Arresthuset i Tórshavn, Landfogeden (Politimesteren) i Tórshavn, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Inspektionschef
Lennart Frandsen